

Od okrivljavanja roditelja, do roditelja-istraživača

Marie-Laure Cadart, Michelle Clausier i Emmanuelle Murcier

Kao mnoge druge zemlje, i Francuska se razvija kao društvo, te se pritom suočava sa složenim društvenim problemima. Autorice Marie-Laure Cadart, Michelle Clausier i Emmanuelle Murcier pokazuju kako nove inicijative roditelje ne doživljavaju kao problem, već kao dio rješenja problema.

Već nekoliko godina se u istraživanjima objavljenima u Francuskoj problemi ranog djetinjstva povezuju s maloljetničkom delinkvencijom, te postavlja pitanje roditeljske uloge u odgoju djece.

Maloljetnička delinkvencija počinje u trećoj godini djeteta!!!

U dva ovakva istraživanja, objavljena 2004. i 2005. godine, parlamentarni zastupnik Jacques-Alain Bénisti upotrijebio je jednu jedinu krivulju da prikaže razvoj djeteta koje s 'pravog puta' skreće u delinkvenciju. Po njegovom mišljenju, taj proces počinje vrlo rano, već u trećoj godini života: dijete ima teškoća s jezičnim izražavanjem i nedostatkom discipline. Roditelji se odriču odgovornosti oko djetetove sedme godine; slijede incidenti s nasiljem u školi, te sukobi s roditeljima; sama delinkvencija počinje oko 12. ili 13. godine. Ovakvo izvješće ukazuje na važnost sustavnog praćenja kod prvih znakova, iskazanih već u 3. godini života; spominju se određene 'karakterne crte' kao što su 'emocionalna hladnoća, sklonost manipulaciji i cinizmu', ukazuje se na 'mogućnost naslijeđenih bihevioralnih teškoća, sklonost tvrdoglavom odbijanju prihvaćanja pravila, nedostatku emocionalne kontrole, impulzivnosti i slabim moralnim standardima'.

Nakon ovog istraživanja i izvješća, uslijedilo je novo, objavljeno početkom 2006., koje je provela Marie-Thérèse Hermange, članica Gornjeg doma Parlamenta. U njemu se preporučuje nadzor rizičnih faktora čak i prije nego novorođenče napusti bolnicu, a na temelju procjene roditeljskih sposobnosti i njihovih životnih uvjeta. Postoje i druga izvješća i propisi koji također predlažu kontrolu rizika.

Gubitak roditeljskog autoriteta?

Jedno od takvih istraživanja, tzv. Bockel izvješće, nedavno je 'gubitak ili relativni nedostatak roditeljskog autoriteta' povezalno s glavnim uzrocima maloljetničke delinkvencije. To istraživanje predlaže novi koncept tzv. 'republikanskog, ili francuskog roditeljstva', koje nije definirano, već vjerojatno znači jedinstvenu normu u standardizaciji različitih odgojno-obrazovnih postupaka za djecu, češće prisutnih u obiteljima imigranata. Istraživanje predlaže načine kako pomoći roditeljima koji, kako se u izvješću tvrdi, 'više nemaju roditeljski autoritet'. Istraživanje nudi kao model obuku roditeljima, kao i tečajeve odgovornog roditeljstva, te predlaže obvezu pohađanja ovakvih tečajeva, čije bi trajanje bilo različito i sukladno stvarno identificiranim problemima roditeljskog autoriteta. Istraživanje

jasno govori u korist kaznenih sankcija i mjera za roditelje.

Jedno poglavlje, pod nazivom 'Novi sustav sankcija za loše roditeljstvo', sadrži i skalu mjera i sankcija. Kao odjek na ovakva istraživanja i izvješća, usvojeno je niz zakona i propisa, koji se temelje na sličnim principima. Na primjer, zakon o jednakim mogućnostima uključuje u odredbama 'ugovor o roditeljskoj odgovornosti', navodeći niz obveza za roditelje za koje se vjeruje da su podbacili u svojim roditeljskim dužnostima i obvezama. Te se obveze moraju zadovoljiti, ili se ukida dječji dodatak. Zakon o sprječavanju delinkvencije uvodi nove *Savjete* za prava roditelja, te *Dužnosti i obveze* koje određuju lokalne vlasti, kao preporuke roditeljima. U njima se navode 'oblici sprječavanja određenih oblika ponašanja koji bi dijete mogli dovesti u opasnost ili u probleme s drugima'. Te preporuke također nude roditeljima sklapanje ugovora o roditeljskoj odgovornosti ili tečajeve odgovornog roditeljstva.

Rano etiketiranje

Ovi primjeri pokazuju kako deterministički pristup, koji automatski postavlja vezu između lošeg ponašanja u najranijem djetinjstvu i buduće moguće delinkvencije, sve više širi svoj utjecaj. Prema ovakvom pristupu, djeca koja bi

bila izložena predskazujućem nadzoru, mogu u vrlo ranom djetinjstvu biti etiketirana na temelju karakteristika svog ponašanja, a bez mogućnosti i prostora za eventualno poboljšanje u budućnosti.

Također je jasno da se socijalni problemi, poput maloljetničke delinkvencije, sada gledaju u odnosu na pojedinačne slučajeve. Prokazuju se i krivnja svaljuje samo na roditelje, te i time negira mogući loš utjecaj društvenog, kulturnog i gospodarskog sustava na dijete. To je izuzetno pojednostavljen prikaz, koji dovodi do mjera koje su previše pojednostavljene i time neučinkovite. Povećanje roditeljskog autoriteta, na primjer, nije samo pitanje davanja više informacija o životnim uvjetima, ili sankcioniranje roditelja kako bi oni više koristili autoritet. Ovakav stav uskraćuje i negira ljudsku dimenziju svega, te svodi pojedinca na običan zbir njegovih ponašanja.

ACEPP 'Sveučilišta za roditeljstvo' Godine 2005. je francuska udruga *Association des Collectifs Enfants Parents Professionnels* (ACEPP) zatražila od roditelja, posebno onih čiji se glas rijetko čuje, da se uključe u istraživanje o roditeljstvu u okviru projekta 'Sveučilišta za roditeljstvo' (Universités Populaires de Parents). Cilj je bio osnažiti roditelje (njih 250) i potaknuti ih da iskažu svoje poglede na roditeljstvo. Roditelji su u istraživanju uključeni u određenom segmentu i temi, koje biraju sami. Organiziraju se javne debate s ostalim roditeljima, stručnjacima u tom području, te političarima - sve kako bi se raspravljalo o rezultatima roditeljstva i surađivalo na razvoju ideja i inicijativa u lokalnim zajednicama. Među prvim su temama odgoj i obrazovanje, prijenos vrijednosti na djecu, dosljednost u odgoju, autoritet i roditeljstvo u siromašnijim predgrađima. Rezultati ističu važnost promatranja roditeljstva u kontekstu i ukazivanja na činjenicu da je roditeljstvo sve teže zbog negativnog utjecaja društva. Na primjer, roditelji iskazuju da mediji potkopavaju roditeljstvo, te nude proturječne ideje što djeci treba, a što često ne odgovara onome što roditelji sami pokušavaju prenijeti djeci. Roditelji bi istovremeno trebali biti stalno s djecom, ali i poticati djecu na samostalnost; ohrabrivati dječja samostalna iskustva, ali i štititi ih i postavljati im ograničenja - zaključak je kako i društvo pokazuje da je izgubljeno

u mnoštvu odgojno-obrazovnih mogućnosti i opcija; roditeljima se nameće da snose odgovornost za sve. Godine 2008. europska mreža *Raznolikost u ranom odgoju i obrazovanju djece* (DECET) pridružila se pokretu 'Sveučilišta za roditeljstvo', pronalazeći inovativan način da se uključi u dijalog s roditeljima; roditelje se uzima ozbiljno, kao glavne odgajatelje svoje djece, te vrednuje njihovo znanje, iskustva i kompetencije. Članovi mreže DECET iz Belgije i Njemačke prihvatili su ideje 'Sveučilišta za roditeljstvo', te ih uključili u vlastiti kontekst i okruženje; u lipnju 2010. više od 200 roditelja iz 3 države susrelo se u belgijskom gradu Ghentu radi rezultata istraživanja: Koliko su roditelji uključeni u odgojno-obrazovni rad i obrazovanje svoje djece? Koje korake trebaju poduzeti kako bi se pronašla odgovarajuća pomoć za djecu s problemima u ponašanju i razvoju? Koja veza postoji između siromaštva i obrazovanja - zašto na roditelje slabog financijskog stanja gledamo kao na loše odgajatelje? Kako je odrastati u socijalno ugroženim kvartovima, gdje mlade obitelji postoje, ali su nevidljive drugima? Ova su pitanja univerzalna: ovakve roditeljske brige ne staju na granicama pojedinih zemalja; teškoće i sumnje ostaju kod roditelja koji pokušavaju odgojiti djecu u složenom i kompleksnom društvu. Sveučilišta za roditeljstvo uspjela su probleme i teme za koje su roditelji zainteresirani, kao i njihove analize problema s vlastitom djecom, dovesti na dnevni red 'stvarnih', postojećih istraživačkih instituta, a to je od velike važnosti za sve. Ovakav pristup, te rezultati ove

inicijative, izazvali su velik interes među stručnjacima i političarima. Roditelji su pozvani da sudjeluju u procjeni programa, proslavama nekih postignuća u vrtiću, stručnim radionicama, na simpozijima i konferencijama na temu roditeljstva. Roditelji se udružuju u udruge i asocijacije u svojim lokalnim zajednicama, preuzimajući natrag svoju ulogu roditelja i građana. Pristup ranom dječjem odgoju i obrazovanju evoluirao je u zadnjih nekoliko godina. Više nije pitanje kako promijeniti roditelje, već kako surađivati s roditeljima, te kako roditelji mogu inicirati promjene.

Marie-Laure Cadart, Michelle Clausier i Emmanuelle Murcier su članice udruge *Association Collectifs Enfants Parents et Professionnels* iz Pariza, Francuska.

Više podataka nalazi se na internetskoj stranici www.pasde0deconduite.org.

